

Rookverbod op onderwijsterreinen Inspectieresultaten 2021-2022

Deze factsheet beschrijft het toezicht van de NVWA op de naleving van het rookverbod op onderwijsterreinen en de resultaten daarvan.

Onderwijsinstellingen, zoals scholen en universiteiten, moeten sinds 1 augustus 2020 een rookverbod op hun onderwijsterreinen instellen, aanduiden en handhaven. Dit betekent dat terreinen volledig rookvrij moeten zijn. De NVWA houdt sinds begin 2021 toezicht op de naleving van dit rookverbod.

Achtergrond

Jaarlijks overlijden circa 20.000 mensen aan de gevolgen van (actief) roken en enige honderden mensen aan de gevolgen van meeroken. Daarnaast leidt (mee)roken tot vele gezondheidsaandoeningen en daarmee verband houdende zorgkosten. Elke dag beginnen gemiddeld 75 jongeren onder de 18 jaar met roken en de meeste jongeren roken de eerste sigaret op het schoolterrein. Uit onderzoek is gebleken dat hoe jonger men begint met roken, hoe groter de kans op verslaving is en hoe moeilijker het is om te stoppen met roken. Bovendien toont onderzoek aan dat jongeren sneller gaan roken als ze anderen zien roken. Het rookverbod op onderwijsterreinen moet helpen voorkomen dat jongeren gaan roken.

Rookverbod onderwijsterreinen

In de jaren voor de inwerkingtreding van het rookverbod op onderwijsterreinen maakte een groot deel van de onderwijsinstellingen op eigen initiatief hun terreinen al geheel of gedeeltelijk rookvrij. Dat blijkt uit onderzoek van het Mulier Instituut, (rapportage 'Op weg naar rookvrije schoolterreinen') dat verscheen in januari 2019. Met de inwerkingtreding van het rookverbod op 1 augustus 2020 werd het rookvrij maken van de onderwijsterreinen verplicht gesteld. Dit rookverbod geldt voor alle onderwijsinstellingen in het primair, voortgezet en speciaal onderwijs. Ook geldt het rookverbod voor bekostigde onderwijsinstellingen in het middelbaar en hoger beroepsonderwijs, en in het wetenschappelijk onderwijs (dus niet voor privé en particuliere onderwijsinstellingen hierbinnen).

Werkwijze

De NVWA houdt sinds begin 2021 toezicht op de naleving van het rookverbod op de terreinen van onderwijsinstellingen. De NVWA controleert daarbij of de beheerder van het gebouw of de inrichting van de onderwijsinstelling het rookverbod op het terrein heeft ingesteld, aangeduid en gehandhaafd.

Het toezicht is erop gericht geweest om per type onderwijsinstelling een zo goed mogelijk beeld te krijgen over de implementatie van het rookverbod op de terreinen (zie tabel 1). Tijdens de inspectie zijn onder meer de volgende aspecten gecontroleerd:

- Instellen: zijn er maatregelen getroffen die duidelijk maken dat er een rookverbod geldt, bijvoorbeeld aan de hand van fysieke en communicatieve maatregelen (rookpalen, -tegels verwijderd, rookbeleid opgenomen in de huisregels)?
- Aanduiden: is duidelijk zichtbaar gemaakt dat er een rookverbod geldt op het terrein, bijvoorbeeld via borden en tegels (bij elke ingang)?
- Handhaven: zorgt de onderwijsinstelling ervoor dat het terrein rookvrij blijft? Met andere woorden, wordt er actief opgetreden als er wordt gerookt? Of het rookverbod ook actief werd gehandhaafd door de onderwijsinstelling, controleert de inspecteur ook door zelf het terrein op gebruikstijden te observeren.

Tabel 1: Aantal bezochte onderwijsinstellingen

Type onderwijsinstelling	Aantal hoofdvestigingen*	Aantal bezochte onderwijsinstellingen
Basisscholen	6094	343 (5%)
Voortgezet onderwijs	645	168 (26%)
Middelbaar beroepsonderwijs	60	41 (68%)
Hoger beroepsonderwijs	36	13 (36%)
Wetenschappelijk onderwijs	18	3 (17%)
Totaal	6853	568 (8%)

* Bron: DUO, 1 augustus 2022

Resultaten

Vanwege coronamaatregelen zijn de inspecties gestart in maart 2021. Er zijn sinds de start van de inspecties tot en met juli 2022 in totaal 568 rookcontroles uitgevoerd op onderwijsterreinen van basisscholen, het voortgezet onderwijs, het middelbaar en het hoger beroepsonderwijs, en het wetenschappelijk onderwijs.

Handhaven van het rookverbod

Bij de controles zijn 8 overtredingen geconstateerd op het niet of onvoldoende handhaven van het roken op het terrein, zie tabel 2. Bij de 343 inspecties bij basisscholen is één overtreding geconstateerd. Daarnaast zijn er bij het voortgezet onderwijs (168 inspecties) geen overtredingen geconstateerd. Bij het middelbaar beroepsonderwijs (41 inspecties), het hoger beroepsonderwijs (13 inspecties) en het wetenschappelijk onderwijs (3 inspecties) zijn er respectievelijk 4, 2 en 1 overtredingen op het niet of onvoldoende handhaven van het rookverbod geconstateerd. Voor alle overtredingen voor het niet of onvoldoende handhaven is een schriftelijke waarschuwing gegeven.

Tabel 2: Aantal overtredingen voor het niet of onvoldoende handhaven van het rookverbod

Onderwijsinstelling	Aantal inspecties	Aantal overtredingen niet of onvoldoende handhaven
Basisschool	343	1 (<1%)
Voortgezet onderwijs	168	0 (0%)
Middelbaar en hoger (beroeps)onderwijs	57	7 (12%)
<i>Middelbaar beroepsonderwijs</i>	41	4
<i>Hoger beroepsonderwijs</i>	13	2
<i>Wetenschappelijk onderwijs</i>	3	1
Totaal	568	8

* Afronding op hele percentages (met uitzondering van percentages onder de waarde 2)

Aanduiden en instellen van het rookverbod

Hoewel basisscholen en instellingen in het voortgezet onderwijs nagenoeg rookvrij zijn, hebben deze onderwijstypen het rookverbod in mindere mate volledig correct aangeduid. Dit is mogelijk veroorzaakt doordat rookvrije terreinen bij deze onderwijsinstellingen al min of meer gemeengoed zijn. Bij 45% van de basisscholen en 20% van de voortgezet onderwijsinstellingen zijn tekortkomingen bij het aanduiden geconstateerd. Bij de overige onderwijsinstellingen werd bij 11% een tekortkoming bij het aanduiden geconstateerd. De meeste onderwijsinstellingen hadden het rookverbod voldoende ingesteld. Bij 7% van de instellingen was het rookverbod nog onvoldoende ingesteld.

Conclusie

In totaal zijn er vanaf maart 2021 tot juli 2022 568 rookcontroles uitgevoerd op terreinen van onderwijsinstellingen. Bij deze controles zijn 8 overtredingen van de handhaving van het rookverbod geconstateerd, waarvan één bij een basisschool en 7 op terreinen in het middelbaar en hoger (beroepsonderwijs). In het voortgezet onderwijs is geen overtreding op de handhaving van het rookverbod vastgesteld.

Op basisscholen en het voortgezet onderwijs gaat de handhaving op het rookverbod op de terreinen goed. Er zijn bij deze onderwijstypen wel tekortkomingen vastgesteld van het aanduiden. Mogelijk heeft dit te maken met dat deze onderwijstypen al grotendeels rookvrij waren voor de inwerkingtreding van het rookverbod in 2020.

Vervolgaanpak

In 2022 wordt het toezicht risicogericht voortgezet, onder andere op basis van meldingen en bij onderwijstypes waar de naleving achter dreigt te blijven. Hiernaast worden er her-inspecties uitgevoerd.